

Veuré llavors un altre firmament

Joan Casas

*Vindrà la mort i els ulls m'arrencarà:
veuré llavors un altre firmament.
La finitud és un vaixell varat,
l'hortalissa que menjo no té cucs,
el silenci m'impregna de clarors.
La mort és purament un canvi més.*

He triat aquest poema breu de "Domini màgic", el llibre que m'agrada més dels d'en Joan Vinyoli. L'he triat per la seva brevetat i la seva densitat. El poema s'instal·la en una tensió suprema entre la contingència absoluta del moment present ("l'hortalissa que menjo no té cucs") i una reflexió sobre la mort i el seu misteri que és portadora de ressonàncies d'altres poetes i d'altres poemes que són grats al poeta.

Tot en sis decasíl·labs (tots de terminació aguda, taxativa, però sense rima). El primer dialoga brutalment amb Cesare Pavese ("Verrà la morte e avrà i tuoi occhi"¹...). El primer i el segon mantenen un diàleg més distant, però que trobo evident, amb el Cant Espiritual de Maragall. El tercer vers expressa alhora la convicció de la finitud i el plany per aquest navili que no va enlloc. El quart s'instal·la en la concreció absoluta del present que tanmateix es veu transcendida, en el cinquè, pel llampegueig de la intuïció poètica. Per acabar reprenem el diàleg amb els poetes de la mort i la mirada: "La mort és purament un canvi més".

En una carta a Miquel Martí i Pol Vinyoli escrivia: "No sé si mai aconseguixo el que en Riba en deia –cito de memòria- la 'transsubstanciació perfecta, sense residus, de la matèria en forma lírica'." En poemes com aquest s'hi acostava molt. El residu material, com el cuc de l'hortalissa, ja no hi és.

---

¹ N'hi ha traduccions catalanes. Jo proposo la meua, que és com segueix: "Vindrà la mort i tindrà els teus ulls / aquesta mort que ens fa companyia / del matí fins al vespre, sense son, / sorda, talment com una pena antiga / o com un vici absurd. Els-teus ulls / seran llavors una paraula vana, / un lament ofegat, una quietud. / És així com els veus cada matí / quan sola et plegues damunt de tu mateixa / en el mirall. Oh, cara esperança, / també sabrem aquell dia nosaltres / que ets la vida i que ets el no-res. / Per a tothom té la mort un esguard. / Vindrà la mort i tindrà els teus ulls, / serà igual com deixar córrer un vici, / serà com veure a dintre del mirall / un rostre mort que torna a emergir, / com escoltar una boca ja closa. / Davallarem en silenci a l'abisme."